

Władysław Chwalibogowski (1889 - 1955)

Dyrektor WŁADYSŁAW CHWALIBOGOWSKI

(1889-1955)

okresie międzywojennym Dyrekcją Lasów Państwowych w Toruniu, od chwili jej utworzenia w 1925 roku, kierowało kolejno trzech dyrektorów: Teofil Lorkiewicz, w latach 1925-1932, po nim krótko, w latach 1932-1934 rządził dyrektor Józef Zagórski, natomiast od 1934 roku do wybuchu II wojny światowej, dyrektorem był Władysław Chwalibogowski.

Władysław Karol Nałęcz Chwalibogowski syn Artura i Katarzyny z domu Neuhauser (Najhauser), z pochodzenia Austriaczki, urodził się 23 września 1889 roku w Stanisławicach, powiat Bochnia, województwo krakowskie. Rodzina Chwalibogowskich pieczętowała się herbem Nałęcz, który jest jednym z najstarszych polskich herbów szlacheckich.

Ojciec Władysława, Artur, urodził się 22 maja 1858 roku w Niegoszowicach. 10 lipca 1883 roku zdał egzaminy w Hochschule für Bodenkultur (Akademia Agronomiczna) w Wiedniu i otrzymał tytuł inżyniera leśnictwa. W 1904 roku pracował jako zarządca lasów w Taniawie, powiat Bolechów. Później pełnił służbę na stanowisku leśniczego w Jabłonowie pod Kołomyją. Artur Chwalibogowski zmarł w 1924 roku i został pochowany w Jabłonowie. Matka Władysława, Katarzyna Chwalibogowska urodziła się w 1863 roku, zmarła w 1945.

Władysław Chwalibogowski był najstarszy z czwórki rodzeństwa. Miał braci Artura i Stanisława oraz siostrę Walerię. Młodszy brat Stanisław zmarł w młodości. Władysław bardzo przeżył śmierć brata, co miało ogromny wpływ na wzmocnienie więzi z rodzeństwem. Po śmierci ojca stał się niekwestionowaną „głową” rodziny i autorytetem dla młodszego rodzeństwa. Matka Władysława po śmierci męża nie pracowała zawodowo i obowiązek utrzymania rodziny spoczęła na barkach najstarszego syna. Dzieci Artura i Katarzyny Chwalibogowskich otrzymały staranne wykształcenie.

Władysław Chwalibogowski, obok języka ojczystego swobodnie posługiwał się niemieckim i ukraińskim. Uczęszczał do III Gimnazjum w Krakowie, gdzie w 1908 roku uzyskał świadectwo dojrzałości. Następnie studiował na Wydziale Leśnym Hochschule für Bodenkultur w Wiedniu. Po ukończeniu studiów, 26 kwietnia 1913 roku, uzyskał - podobnie jak wcześniej jego ojciec - dyplom inżyniera leśnictwa. Ożenił się z Janiną z Matuszewskich, z którą mieli dwoje dzieci, Alicję i Artura.

Władysław Chwalibogowski
z żoną Janiną z Matuszewskich.
Fot. archiwum Magdy Skowronek

WYKSZTAŁCENIE LEŚNE

Akademia Hochschule für Bodenkultur w Wiedniu powstała w 1872 roku. W latach 1875-1918 leśnictwo studiowało tam 818 osób z Galicji i Bukowiny, z czego 610 to byli Polacy. Tak znacząca liczba Polaków spowodowana była tym, że uczelnia ta, jako jedyna w tej części Europy, dawała możliwość zdobycia wyższego wykształcenia leśnego. Inne galicyjskie szkoły rolnicze, w Dublanach i Krakowie, nie posiadały oddziałów leśnych, a działająca od 1874 roku Szkoła Lasowa we Lwowie dopiero w 1904 uzyskała status uczelni wyższej.

Wśród Polaków studiujących w Hochschule für Bodenkultur byli ojciec i syn, Artur i Władysław Chwalibogowscy. Artur Chwalibogowski (ojciec) zapisał się na tę renomowaną uczelnię w roku 1878 i studiował w systemie sześciu semestrów. Absolutorium uzyskał w 1882 roku, a 10 lipca 1883 zdał drugi egzamin i otrzymał tytuł inżyniera leśnictwa. Podobną drogę życiową obrał Władysław. Rozpoczął naukę na wydziale leśnym w 1908 roku. Był zdolnym i wybitnym studentem. W 1912 uzyskał absolutorium, a 26 kwietnia 1913 zdał trzeci egzamin państwowy i uzyskał tytuł inżyniera leśnictwa.

PRACA

Po ukończeniu studiów, 15 sierpnia 1913 roku, Władysław Chwalibogowski podjął pracę na stanowisku adiunkta leśnego w Fundacji Skarbkowskiej i pracował tam do 15 sierpnia 1914, po czym podjął pracę w Dyrekcji Lasów Państwowych we Lwowie. Przepracował tam ponad cztery lata, od 29 sierpnia 1914 do 31 października 1918 roku. Na kilka dni przed odzyskaniem niepodległości przez Polskę, 1 listopada 1918, podjął pracę na stanowisku zastępcy nadleśniczego w Nadleśnictwie Końskie, które leżało w granicach Okręgu Lasów i Dóbr Państwowych w Radomiu. Na stanowisku tym pracował do 14 marca 1919, następnie objął stanowisko nadleśniczego w Nadleśnictwie Jednorozec w Zarządzie

Okręgu Lasów i Dóbr Państwowych w Warszawie. Pracował tam do 31 sierpnia 1921 roku, po czym został przeniesiony, na krótko, na równorzędne stanowisko do Nadleśnictwa Rżaniec, a później, w latach 1922-1926 do Nadleśnictwa Lubień, w tejże dyrekcji.

29 grudnia 1926 roku Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych Karol Niezabytowski powołał Chwalibogowskiego na stanowisko inspektora lasów państwowych w Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie. W tym czasie rozpoczęła się jego długoletnia współpraca z Adamem Loretem, przyszłym dyrektorem naczelnym Lasów Państwowych. W 1930 roku został mianowany na zastępcę Adama Loreta, gdy ten był dyrektorem Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie. Z chwilą mianowania Loreta na kierownika Dyrekcji Naczelnej LP w 1931 roku, Chwalibogowski przez blisko cztery lata pełnił obowiązki dyrektora Dyrekcji LP w Warszawie. 1 lutego 1934 roku Minister Rolnictwa i Reform Rolnych Bronisław Nakoniecznikow-Klukowski mianował go dyrektorem Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie, a po pół roku został przeniesiony na równorzędne stanowisko do dyrekcji w Toruniu.

LATA WOJNY I OKUPACJI

Po wybuchu drugiej wojny światowej Władysław Chwalibogowski wyjechał z Torunia do Lwowa, gdzie wkrótce został członkiem Rady Głównej Leśnictwa

Władysław Chwalibogowski (pierwszy z lewej) z rodziną podczas pobytu na wakacjach.
Fot. archiwum Magdy Skowronek

Dyrektor Władysław Chwałibogowski (pośrodku w garniturze) i pracownicy Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu. W środku widoczna urna z ziemią przeznaczoną na kopiec Józefa Piłsudskiego w Krakowie. Rok 1935. Fot. archiwum Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu

i kierownikiem Działu Lasów Departamentu Rolnictwa Delegatury Rządu na Kraj oraz tajnej Dyrekcji Lasów Państwowych na okręg lwowski. Stanowisko kierownika powierzył mu Teofil Lorkiewicz, stojący – z ramienia Rządu emigracyjnego – na czele tajnej Dyrekcji Lasów Państwowych.

Działalność w Radzie Głównej Leśnictwa oraz kontynuowanie pracy w lasach były najprawdopodobniej przyczyną poszukiwań jego osoby przez NKWD. Będąc zagrożonym ze strony okupantów sowieckich, Chwalibogowski jako obywatel Generalnej Guberni wrócił do Warszawy, gdzie od 15 czerwca 1941 roku do 30 sierpnia 1944, pracował w Spółdzielni Leśników. W roku 1941 był aresztowany przez Gestapo i więziony na Pawiaku w Warszawie. Po upadku Powstania Warszawskiego został wysiedlony z Warszawy, tracąc całe mienie.

TRUDNA, POWOJENNA RZECZYWISTOŚĆ

Po przejściu frontu, Władysław Chwalibogowski udał się do Dyrekcji Naczelnej Lasów Państwowych, działającej w tym czasie w Łodzi. Tam, Minister Rolnictwa i Reform Rolnych Edwarda Bertold, powierzył mu pełnienie obowiązków dyrektora w organizowanej na ziemiach zachodnich Bałtyckiej Dyrekcji Lasów Państwowych w Nowym Szczecinie (zmienionym później na Szczecinek). Paradoxem było, że w terenie oddalonym od dyrekcji o 20 km stacjonowały wojska sowieckie, z którymi Władysław Chwalibogowski musiał na co dzień współpracować. Kiedy otrzymał informację i ostrzeżenie, że jest poszukiwany przez NKWD wyjechał bezzwłocznie, 30 listopada 1946 roku do Krakowa. Tam podjął pracę w administracji Lasów Państwowych, na początku na stanowisku kierownika Biura Inspekcji w Dyrekcji Lasów Państwowych Okręgu Krakowskiego, które pełnił do 30 września 1949 roku, następnie został oddelegowany na stanowisko referendarza w Biurze Planowania i Organizacji, skąd 1 stycznia 1950 roku został przeniesiony na równorzędne stanowisko w Dziale Administracyjnym tejże dyrekcji. W lasach państwowych pracował do 31 maja 1953 roku.

Z relacji rodziny wiadomo, że Władysław żył w ciągłej obawie przed aresztowaniem. Stopniowo opadał z sił. W 1952 roku wystąpił o urlop ze względu na zły stan zdrowia. W 1953 przeszedł na emeryturę, mając nadzieję, że rozpocznie spokojne życie. Nie było mu to jednak dane. Zmarł 2 kwietnia 1955 roku w wieku 66 lat. Z relacji rodzinnych wiadomo również, że podczas Wielkiego Tygodnia skorzystał z sakramentu spowiedzi. Po jej odbyciu w kościele, usiadł w ławce, modlił się i w takich okolicznościach doznał zawału serca. Został pochowany w grobie rodzinnym na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Władysław Chwalibogowski przepracował w leśnictwie blisko czterdzieści lat. W historii Lasów Państwowych zapisał się jako ich wybitny współtwórca i organizator.

Magda Skowronek